

Elgå reinbeitedistrikt
v/ Maths Mortensson
2443 Drevsjø

LANDBRUKSDEP.	
SAK: 2000/02417 - 70	
	05.12.01
BEH: THK	ARK: 778.1
ANGUR:	SAKSTAMP

Til Landbruksdepartementet
v/ Reindrifskontoret
Akersgt. 50
0180 OSLO

**HØRINGSUTTALELSE PÅ NORSK - SVENSK REINBEITEKONVENSJON AV 1997.
INNSTILLING AVGITT MAI 2001.**

Elgå reinbeitedistrikt og tilgrensendesamebyer på svensk side, Idre og Tannes samebyer, er ikke konvensjonsbeiteområder iht. til gjeldende reinbeitekonvensjon av 1972. Det foreslås heller ingen grenseoverskridende reindrift for ovennevnte reinbeitedistrikt og svenske samebyer i den nye reinbeitekonvensjonen. Kommisjonen forutsetter imidlertid at reinbeitedistrikter og samebyer seg imellom kan inngå samarbeidsavtaler om beitebruken jf. konvensjonsteksten kapittel 2, artikkel 9. Slike avtaler må godkjennes av reinbeitenemden for å bli gyldige 4.2.3. i forslag til konvensjonstekst

På den bakgrunn vil Elgå reinbeitedistrikt fremme følgende uttalelse til innstillingen.

Det er noen forhold som reindrifsutøverne i Elgå reinbeitedistrikt vil betone.

Retten til beite og bruken av arealer er en rett som er etablert gjennom tid. Elgå reinbeitedistrikt, det tidligere Tolgen, ble etablert i 1894 og har vært et selvstendig reinbeitedistrikt siden. Reinbeitedistriktet vil fremheve at reieneierne har etablert sedvanerettigheter innenfor reinbeitedistriktets distriktsgrense.

I og med at det nye forslaget til reinbeitekonvensjon åpner for samarbeidsavtaler mellom norsk og svensk reindrift er det viktig å understreke at det må skje på frivillig basis mellom reieneierne i distrikter og samebyer. Det må ikke åpnes for muligheter for at norske og svenske forvaltningsmyndigheter får rett til å regulere/ekspropriere reindrifsutøvernes reinbeiteområder i forskjellige regioner på tvers av riksgrensen.

Vedlegg 1, Fagutvalgets rapport kapittel 6. 1.- Området Sør Trøndelag / Hedmark - Jamtlands lan, sørlige del.

Her omtaler fagutvalget de ulike sesongbeitene i Elgå reinbeitedistrikt, og konkluderer med at det er særlig ubalanse mellom de ulike sesongbeitene i distriktet ved at det foregår helårsbeiting i utpregede lavbeiteområder. Samtidig er det overskudd av sommerbeiter i Sør - Trøndelag reindrifsområde. Denne argumentasjonen brukes som argumentasjon mot en felles grenseoverskridende reindrift mellom Idre og Elgå reinbeitedistrikt.

Elgå reinbeitedistrikt går imot kommisjonens fagrapport når det gjelder beskrivelsen av beitene i distriktet og likeledes bruken av arealene langs riksgrensen gjennom tid.

Det ser ut som om det er beitegranskningen til Lyftingsmo i 1969 som ligger til grunn for fagutvalgets innstilling. Den resulterte i at det ble bygd sperregjerde langs riksgrensen mot Sverige på 70 - tallet fra Brekken i nord til Fløtningen i sør.

FORUT utførte en beitegranskning på 90 - tallet i Elgå reinbeitedistrikt som konkluderte med at beitetilstanden og beitebalansen er gode i Elgå reinbeitedistrikt. Forut kunne også konkludere med at en stor del av de sterkt beitede arealene som ble registrert i 1969, nå er i ferd med å vokse til igjen med lav. Andelen sterkt beitet vegetasjon har gått ned fra 41 % til 13.7 %.

Det vil igjen si at reinen som beiter innenfor reinbeitedistriktet har funnet en god måte å bruke beiteressursene på. Trekkmønsteret til reinen er fra Røvassdraget i nord til Drevsjø i sør. Sperregjerdet langs riksgrensen fungerer meget bra, det viser statistikken på skifting av rein mellom Idre sameby og Elgå reinbeitedistrikt.

Reindriftsutøverne i Elgå reinbeitedistrikt driver en økologisk bærekraftig reindrift som også er bærebjelken i målene som reinbeitekonvensjonens innstilling forsøker å legge opp til i sine forslag til løsninger om beitebruk.

Nåværende beitebruk og vurderinger for beitebruken framover i tid fremkommer i distriktsplanen og fagrapporten til FORUT av 1993.

Litt om beitebruken i Elgå reinbeitedistrikt. Fra gammelt av har reintrekket og det naturlige topografiske beitemønsteret vært øst - vest mot Femund. Det beitemønsteret var basert på reinens eget økologiske beiteopptak. Det kan dokumenteres med gamle reingjerder, boforhold i Sjøråsen, bygging av gjeterhytter i Ertkjølen og Guttudalen, betaling for beiteskader på svensk side av riksgrensen og tyskerne, som okkupasjonsmakt i Norge, anerkjente samenes rett til å krysse grensen med rein mot Sverige. Likeledes hadde Idre sameby også Femundsjøen som sin vestlig grense i beitebruk.

Det var begrunnelsen for at Idre sameby og Elgå reinbeitedistrikt ikke var fremmed for et samarbeid som ble fremført til kommisjonen på møte på Røros den 9. juni 1999.

På grunn av ovennevnte forhold er ikke Elgå reinbeitedistrikt enig med fagutvalgets konklusjon at ikke forholdene ligger godt til rette for en form for samdrift mellom Idre og Elgå reinbeitedistrikt. Fagutvalgets begrunnelse om at det ikke finnes et beiteøkonomisk grunnlag håller ikke mål. Dette er den eneste samarbeidsform som utelukker behovet for sperregjerde langs riksgrensen i dette området.

Dersom kommisjonens grunnleggende prinsipper i kapittel 1.2.1. skal legges til grunn ved at grensene bør tilpasses slik at beiteområdene blir sammenhengende med naturlige avgrensninger, og som reduserer behovet for sperregjerder langs riksgrensen, vil det naturlige beitemønsteret være i dette området ØST - VEST.

Ved at kommisjonen åpner for samarbeid på tvers av riksgrensen lengre nord, kan Elgå reinbeitedistrikt få som konsekvens at beitebruken blir forandret og nye trekkmonster oppstår. Ettersom vi er det sydligste reinbeitedistriktet i Norge kan slike endringer i trekkmonster føre til at vi blir berørt enda sterkere ved at rein trekker hit fra nord på høsten. Derfor er det viktig at konvensjonsbestemmelsene tar tilstrekkelig hensyn til tredjepart, dersom endringene skulle medføre store ulemper for tredje part. Eventuelle avtaler bør tidsbegrenset og kunne omgjøres dersom betydelige ulemper oppstår i forhold til tredje part. Før slike avtaler inngås må nabodistrikter / samebyer komme inn i høringsprosessen, slik at rettssikkerheten til alle berørte parter blir ivaretatt.

KONVENSJONSGJERDER

Riksgrensen danner ingen naturlige grense mellom reinbeitedistriktene i Sør - Trøndelag /Hedmark og de tilgrensende samebyer på svensk side. Med nåværende driftsform som også kommisjonen gir sin tilslutning til er en avhengig av sperregjerder langs hele riksgrensen fra Essand reinbeitedistrikt i nord til Elgå reinbeitedistrikt i sør.

Reinbeitekommisjonens innstilling som nå er på høring, har ingen konkrete forslag om tilsvarende bestemmelse om sperregjerder. Det er viktig at dette spørsmålet avklares mellom statene Norge og Sverige, slik at ansvarsforholdet om oppsetting og vedlikehold avklares i konvensjonsteksten. Det er også viktig at statene tar på seg alle vedlikeholdskostnadene for sperregjerdene langs riksgrensen. For Elgå reinbeitedistrikt har dette spørsmålet ikke vært avklart. Skal Idre nye sameby og Elgå reinbeitedistrikt bestå som to selvstendige reinbeitedistrikter er vi avhengige av et sperregjerde som fungerer.

I konvensjonsforslaget kapittel 3, Særskilte regler for den grenseoverskridende reindrift foreslås flere bestemmelser for å fjerne de administrative og praktiske hindringer mellom landene.

Elgå reinbeitedistrikt mener det er positivt at en prøver å harmonisere regelverket på svensk og norsk side i praktiske reindriftsspørsmål. Det er nødvendig at den regelen innføres langs hele riksgrensen uavhengig om det er inngått formelt samarbeidsavtaler eller ikke.

Elgå reinbeitedisrtikt mener at flere av bestemmelsene i artikkel 10 må omfatte all reindrift i grenseområdene. Det vill si rett til å krysse grensen i forbindelse med kantbevokning, tilbakedriving /- kjøring av rein, adgang til å ta med hund, motorkjøretøy, radiosendere / mottagere og annet reindriftsutstyr. Det samme gjelder bestemmelsene i artikkel 11 om behandling av umerket eller ukjent rein, levende og slaktet rein, samt transport av rein med motorkjøretøyer mellom landene.

Noen praktiske driftsmessige løsninger.

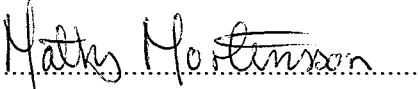
Retten til å krysse grensen med snøscooter uten å betale avgift til svenske tullverket må medtas i konvensjonsteksten.

Når det gjelder registrering av reinmerker må det fastslås at de skal ut til høringer i respektive land før de blir registrert.

Snøscootertrasser planlegges på tvers av riksgrensen mellom Norge og Sverige. Her er det behov for regler hvordan saksbehandlingen i respektive land skall gå ut på høringer til reinbeitedistrikter og samebyer som driver med reindrift på begge siden av grensen. En ser en utvikling av at norske og svenske kommuner innleder samarbeid spesielt retta mot turistnæringen og behovet for utbygging av infrastruktur til fridtidssyssetting. I slike planprosser blir reindriften den tapende part.. På en eller annen måte er det behov for at denne problematikken innarbeides i konvensjonsbestemmelsene.

Elgå reinbeitedistrikt den 29 nov. 2001

Med hilsen

.....